

Geschilleninstantie Huisartsenzorg Kamer Noord

Referentie:2017/26/HAN

UITSpraak

Inzake

Mevrouw [naam]

Wonende te [plaats]

Klaagster

Gemachtigde: mevrouw mr. J.J.J. Broekhuizen

tegen

De heer [naam]

Huisarts te [plaats]

Verweerder

gemachtigde: mevrouw mr. drs. E.E. Rippen

DE PROCEDURE

Middels een klachtenformulier van 30 maart 2017 heeft de gemachtigde van klagster een klacht ingediend jegens verweerder.

Klaagster heeft op 30 augustus 2017 de Geschilleninstantie Huisartsenzorg Kamer Noord (hierna verder te noemen de (geschillen)commissie) schriftelijk gemachtigd de klacht voor te leggen aan verweerder en heeft hierbij tevens de geschillencommissie gemachtigd alle relevante gegevens betreffende de klacht op te vragen.

Verweerder en klagster zijn gehoord op basis van een schriftelijke procedure van hoor en wederhoor.

De geschillencommissie heeft kennisgenomen van de volgende stukken:

- Klachtenformulier van 30 maart 2017;
- het verweerschrift van verweerder van 28 september 2017;
- de repliek van klagster van 13 oktober 2017;
- de dupliek van verweerder van 6 november 2017.

In haar vergadering van 10 december 2017 heeft de geschillencommissie besloten op basis van de schriftelijke stukken tot een uitspraak te komen.

De uitspraak is vervolgens vastgesteld in de vergadering van 19 januari 2018.

SAMENVATTING VAN HET GESCHIL

Klaagster is van mening dat een ijzerinjectie op onjuiste wijze is toegediend.

DE FEITEN

De geschillencommissie gaat uit van de volgende als vaststaand aangenomen feiten:

Verweerder is huisarts geweest van klagster tot december 2015. Klagster heeft verweerder voor indiening van de klacht bij de geschillencommissie aansprakelijk gesteld. De verzekeraar van verweerder heeft de aansprakelijkheid afgewezen.

Op 4 december 2013 vermeldt het journaal:

Mevrouw geeft aan graag injectie te willen ivm lage hb, ipv tabletten. Heeft ze ooit eerder gehad. Is akkoord vwb ijzerinjecties 1 per 2 weken.

Er zijn cosmofer (ijzer)injecties door de assistente van verweerder toegediend op 17 en 23 december 2013 en op 15 en 21 januari 2014.

Op 21 september 2015 vindt een consult plaats waarin klaagster aangeeft pijnklachten te hebben in het boven kwadrant van haar bil die zij relateert aan de Cosmofer injecties. Het journaal vermeldt verder:

O re bil in lateraal boven kwadrant onderhuids dubieus kleine verharding palpabel (georganiseerd hematoom/bindweefsel. Reactie na Cosmofer injectie? dec 2013/jan 2014)

Tel contact met poli hematologie: soms is lokale pijn/gevoeligheid subcutaan bijwerking van Cosmofer toediening

16 oktober 2015 schrijft verweerder een verwijzing naar een chirurg. Het consult vindt plaats op 25 oktober 2015. De chirurg schrijft in zijn brief:

Lichte asymmetrie bil, rechts (waar injectie) lijkt iets ingevallen pijnlijk bij palpatie bruine verkleurde guirlande vormige pigmentatie op de bil

Diagnose: blauwe bil

Advies: consult pijn anesthesist aangevraagd.

Op 29 oktober 2015 vraagt klaagster om een verwijzing naar de pijnpoli.

TOELICHTING OP HET GESCHIL

De klacht is waar mogelijk weergegeven in de bewoordingen van klaagster en houdt zakelijk en samengevat het volgende in:

Volgens klaagster is in januari 2014 een ijzerinjectie onjuist toegediend. De ijzerinjectie is gegeven toen klaagster stond. De eerste poging door de assistente mislukte, waardoor de vloeistof op de vloer terecht kwam. Bij de tweede poging is de injectie wel toegediend, waarbij klaagster nog steeds stond en volledig gespannen was. Deze gespannenheid werd veroorzaakt omdat de eerste poging mislukte en vanwege haar angst voor injecties.

Als gevolg van het foutief injecteren heeft klaagster al ruim twee jaar ernstige pijn in haar bil. Klaagster kan niet op haar bil zitten of liggen. Ook tijdens het lopen is de pijn ondragelijk, aldus klaagster. Daarnaast heeft klaagster botpijn, is haar bil ingevallen en is er een grote zwarte/bruine verkleurde vlek achtergebleven op haar bil. Klaagster wordt belemmerd in haar dagelijkse doen en laten en voelt zich mismaakt. Klaagster kan hierdoor geen relatie aangaan en niet sporten.

Het is klaagster niet bekend om welke reden zij een ijzerinjectie kreeg. Zij is van mening dat er geen goede diagnose is gesteld. Zij heeft geen orale middelen geweigerd en niet gevraagd om injecties, zoals verweerder stelt.

Klaagster vindt dat verweerder grondiger onderzoek had moeten verrichten naar haar klachten omdat gebleken is dat er bij klaagster sprake is van een gluten en lactose intolerantie. Klaagster was opgebrand, zij vindt niet dat verweerder dit af had kunnen doen met enkel het toedienen van ijzerinjecties.

Er is sprake van zichtbare afwijkingen. De fysiotherapeut die klaagster behandelde heeft een foto gemaakt van haar bil waarop een grote zwarte verkleuring te zien was. Daarbij was er sprake van drukpijn.

Klaagster vindt daarnaast dat vereerder geen goede nazorg heeft gegeven na het toedienen van de injectie en de gevolgen daarvan. Klaagster voelt zich niet serieus genomen door verweerder. Zij is niet pas een jaar en acht maanden later bij verweerder gekomen met klachten, zij is daarvoor meermalen aan de balie verschenen bij de assistente vanwege klachten in haar rechterbil. Aan klaagster werd echter verteld door de assistentes dat een afspraak met verweerder niet nodig was.

Klaagster geeft aan dat de gevolgen van de injectie voor haar heel groot zijn omdat zij op vele terreinen beperkt is. Zij begroot de immateriële schade op € 5.000,-- en maakt tevens aanspraak op de wettelijke rente en kosten van rechtsbijstand, begroot op € 268,00.

HET VERWEER

Het verweer is waar mogelijk weergegeven in de bewoordingen van verweerder en houdt zakelijk en samengevat het volgende in:

Het spijt verweerder dat klaagster nog steeds gezondheidsklachten ervaart.

In oktober 2013 bleek uit laboratoriumonderzoek dat klaagster een ijzertekort had, er was sprake van twee metingen van een hb van 7,4 en 7.0. Op verzoek van klaagster zijn injecties gegeven en geen orale middelen, aldus verweerder. Bij het toedienen van de eerste injectie op 17 december 2013 ging er de eerste keer iets mis, waarna de assistente een nieuwe injectie heeft klaar gemaakt. De assistente heeft daar melding van gemaakt aan verweerder. Zij heeft geen melding gemaakt van gespannenheid van klaagster en kan zich dit ook niet herinneren. De twee opvolgende injecties heeft klaagster probleemloos ondergaan.

Verweerder stelt dat het staande injecteren in het laterale boven kwadrant van de bil normaal medisch handelen betreft. De assistente was bekwaam en bevoegd en heeft de opleiding tot doktersassistente volledig afgerond. Ook beschikt de praktijk van verweerder over een protocol voor het toedienen van intramusculaire injecties.

Klaagster heeft pas een jaar en 8 maanden na de eerste injectie geklaagd over pijn in haar bil. Verweerder betwist dat klaagster eerder aan de balie is verschenen met klachten aan haar rechterbil. Verweerder geeft daarbij aan dat klaagster het gestelde hieromtrent niet heeft onderbouwd. Verweerder heeft klaagster lichamelijk onderzocht nadat zij aangaf klachten te hebben en heeft geen afwijkingen gevonden. Er was geen sprake van pigmentatie of ingevallen weefsel, aldus verweerder. Verweerder heeft klaagster verwezen naar een fysiotherapeut. De fysiotherapeut heeft aangegeven naast pijn in de rechterbil geen afwijkingen te hebben gevonden. Ook de chirurg van het ziekenhuis waar verweerder klaagster naar verwees heeft aangegeven geen afwijkingen te hebben kunnen vinden.

Verweerder is van mening dat de klachten van klaagster bredere aandacht verdienen en geen relatie hebben met de toegediende ijzerinjecties. Klaagster heeft ook geen rapport van een zorgverlener overlegd waaruit een bevestiging van haar klachten blijkt.

Verweerder vindt dat hij klaagster serieus heeft genomen toen zij bij hem kwam met de klachten in haar rechterbil. Hij heeft klaagster verwezen naar een fysiotherapeut en een chirurg. Geen van deze zorgverleners hebben noemenswaardige afwijkingen kunnen vaststellen. Als er al schade is, dan kan verweerder hiervoor niet aansprakelijk worden gehouden vindt hij. Verweerder vindt dat hij zijn zorgplicht jegens klaagster is nagekomen.

BEOORDELING DOOR DE GESCHILLENCOMMISSIE

Op de arts-patiënt relatie is de Wet inzake de geneeskundige behandelingsovereenkomst (WGBO) van toepassing. Deze wet legt de hulpverlener de verplichting op om bij zijn werkzaamheden de zorg van een goed hulpverlener in acht te nemen en daarbij te handelen in overeenstemming met de op hem rustende verantwoordelijkheid, voortvloeiend uit de voor hulpverleners geldende professionele standaard.

Klaagster verwijt (de assistente van) verweerder het op onjuiste wijze toedienen van een Cosmofer (ijzer) injectie. Als gevolg van die onjuiste toediening heeft klaagster chronische pijnklachten ontwikkeld en is er sprake van een ingevallen en bruin verkleurde bil. Ook is klaagster van mening dat de injectie niet in staande positie gegeven had mogen worden.

Verweerder geeft aan dat de injectie is gegeven door een ervaren assistente. Volgens de assistente wordt altijd geprikt in het laterale boven kwadrant van de bil.

De commissie stelt allereerst vast dat het geen verschil maakt of een patiënt staat of ligt bij het toedienen van de injectie. Staan wil niet zeggen dat een injectie niet op de juiste wijze kan worden toegediend. De spier waarin geïnjecteerd wordt kan ook in liggende positie worden aangespannen. Het injecteren zelf in een gespannen spier (zou deze gespannen zijn geweest) kan pijnlijker zijn, en ook tijdelijk pijnklachten geven, maar kan geen chronische pijnklachten ten gevolge hebben.

Niet verweerder, maar de assistente heeft de injecties toegediend. De vraag waar de commissie zich voor gesteld ziet is allereerst in hoeverre verweerder verantwoordelijk gehouden kan worden voor het handelen van de assistente.

De wet biedt ruimte om werkzaamheden van de huisarts door andere beroepsbeoefenaren, zoals doktersassistenten, te laten verrichten. Wel stelt de wet dat de huisarts ervoor moet zorgen dat de kwaliteit van de zorg gegarandeerd is en blijft. Het hangt van de praktijk af op welke wijze men deze norm invult. De arts is daarbij verantwoordelijk voor het stellen, vastleggen en bewaken van de grenzen waarbinnen de medewerker mag handelen. De huisarts kan de afgesproken grenzen vastleggen in (schriftelijke) protocollen, afspraken en werkinstructies. De afspraken moeten helder zijn en dienen bovendien regelmatig geëvalueerd

te worden. De huisarts is daarmee eindverantwoordelijk voor de praktijkorganisatie.¹ De huisarts is echter niet verantwoordelijk voor het handelen van de assistente, indien aan bovengenoemde voorwaarden is voldaan.

Verweerder heeft aangegeven dat de injectie is gegeven door een ervaren, gediplomeerde assistente, die regelmatig injecties gaf. Daarbij was de techniek van injecteren vastgelegd in een protocol. Daaruit vloeit voort dat verweerder alles heeft gedaan wat in zijn macht lag om te borgen dat de assistente haar werkzaamheden op een juiste en aan de professionele standaard voldoende wijze uitvoerde. Een diepe intramusculaire injectie in het bovenste buitenste kwadrant van de bil kan zowel in staande als liggende positie van de patiënt gegeven worden. Verweerder heeft er naar het oordeel van de commissie alles aan gedaan om te borgen dat injecties door de assistentes op een juiste wijze worden toegediend.

Klaagster geeft verder aan dat verweerder geen goede diagnose heeft gesteld en dat zij niet heeft gevraagd om injecties. Bij klaagster was sprake van een lichte ijzeranemie (tekort). In die situatie kan ervoor gekozen worden om ijzer te suppleren, omdat een ijzertekort klachten kan veroorzaken. In die zin is er een diagnose gesteld door verweerder. Uit het journaal van 4 december 2013 blijkt voorts dat de injecties juist op speciaal verzoek van klaagster zijn gegeven. De commissie heeft geen reden om te twifelen aan de juistheid van deze vastlegging en dit is ook niet door klaagster aangevoerd.

Het farmaceutisch Kompas noemt als bijwerkingen van Cosmofer injecties verergering gewrichtspijn bij reumatoïde artritis, pijn, ontsteking, flebitis; na i.m. injectie tevens verkleuring van de huid, bloeding, vorming van steriele abcessen, weefselnecrose of atrofie. Als bijwerking wordt niet genoemd dat er door Cosmofer injecties chronische pijnklachten kunnen ontstaan. Dat wil niet zeggen dat klaagster deze klachten niet heeft, echter, verweerder had naar het oordeel van de commissie het ontstaan van dergelijke uitzonderlijke klachten als een mogelijk gevolg van het toedienen van de injecties niet kunnen voorzien en daar klaagster dus ook niet voor hoeven te waarschuwen. Daarnaast heeft verweerder niet hoeven verwachten dat er problemen zouden ontstaan met de injecties, omdat klaagster zonder problemen meerdere injecties heeft gekregen.

Verder is de commissie van oordeel dat verweerder zorgvuldig heeft gehandeld nadat klaagster haar klachten kenbaar heeft gemaakt in september 2015. Dat klaagster klachten al eerder kenbaar gemaakt zou hebben blijkt niet uit het journaal van verweerder en is ook door klaagster niet nader onderbouwd. Verweerder heeft klaagster onderzocht, verwezen naar een fysiotherapeut en ook verwezen naar een chirurg. De commissie verklaart de klacht van klaagster op grond van bovenstaande overwegingen ongegrond.

---

¹ Taakdelegatie van huisarts naar doktersassistente, D.Y.A. van Meersbergen, B.D.L. Broekhuizen, Tijdschrift Huisarts en Wetenschap.

Nu de klacht van klagster ongegrond is verklaard komt de commissie ook niet toe aan een beoordeling van de gevorderde schadevergoeding.

DE UITSPRAAK

De commissie verklaart de klacht ongegrond.

Deze beslissing is genomen door:

De heer mr. J. van der Hulst , voorzitter

Mevrouw drs. G. Hutten, lid op voordracht van de Landelijke Huisartsenvereniging/Ineen

De heer mr. M. Kooijman, lid op voordracht van Patiëntenfederatie Nederland

bijgestaan door mw. mr. S. van Dijk, ambtelijk secretaris.

Eindhoven, 24 januari 2018

namens de commissie:

De heer mr. J. van der Hulst, voorzitter.